Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 19. junija 1935 Št. 25.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Za nadvlado v svetu.

Dva značilna dogodka beležimo v zadnjem času: Hitlerjev veliki govor o nemški časti in miroljubnosti ter pohod Japoncev v osrčje kitajske dežele. Navidezno v nikaki zvezi sta oba dogodka preznačilna za svetovni položaj, obema so vsaj navidezno vodilo interesi miru. Medtem ko se v ostalih državah bijejo več ali manj ostri notranji boji političnega ali gospodarskega značaja, medtem ko ima pretežna večina ostalih držav v svetu opravka s seboj in zamore zato posvečati življenju v ostalem svetu le malo brige, hitita Nemčija in Japonska svojemu cilju nasproti. In ta cilj, danes še miroljubnost in redoljubje, je v svojem resničnem jedru: nadvlada v svetu.

Drzni dalekovidci svetovnega razvoja trdijo, da obstoja med Nemčijo in Japonsko do ponatankosti in podrobnosti izdelan sporazum, po katerem bodi v dogledni dobi nemškemu in japonskemu ljudstvu zagotovljeno vodstvo v svetu. Mnogi vidijo med japonskim in nemškim nastopanjem veliko sličnost, ki po njihovem mnenju nikakor ne more biti zgolj slučajna, marveč je sad nemško-japonskega dogovora. Bodisi sedaj temu tako ali tako, dejstvo je predvsem, da stremita Japonska in Nemčija za istimi cilji: za nadvlado na svojem kontinentu. Japonci so najprej zasedli Mandžurijo in gradijo sedaj tam mogočno vojaško industrijo. Sedaj so prisilili Kitajsko, da stopi z njimi v zvezo in priredi svoje cilje japonskim ciljem. Vedno ostrejši so japonski izpadi proti Ameriki in v zadnjem času se japonski listi začenjajo baviti celo že z indijskim vprašanjem. Razni govori in nastopi potrebujejo, da je končni cilj Japonske zveza vseh azijskih držav in ljudstev pod japonskim vodstvom.

Kar je končni cilj Japonske v Aziji, je cilj Nemčije v Evropi: Evropa pod nemškim vodstvom. Svojo miroljubnost je naglašala Japonska, ko je zasedala veliko Mandžurijo. Zagotavljala je, da je s tem rešila Azijo napredujočega boljševizma. Sedaj je mirnodušno segla še po ostali Kitajski. Vse to na ljubo miru. Nemčija mora biti še zmernejša in previdnejša. Vedno spet srečavamo tudi njen veliki zagovor, da s svojim delom rešuje Evropo pred boljševiško Rusijo in da ščiti evropski mir. Znani sta pa tudi izjavi Hugenberga in Rosenberga, da Nemčija nujno rabi Ukrajino, da dvigne tamošnje slovansko ljudstvo „iz njegove zaostalosti in manjvrednosti“. Nemčija rabi prijateljstva s Poljsko in baje velja med obema državama dogovor, da si razdelita medsebojno vso Ukrajino. Druga smer nemškega stremljenja gre proti jugovzhodu preko Avstrije, Češke, Sedmograške, nemških manjšin v Jugoslaviji in preko raznih prijateljev do Črnega morja. Pri tem najbolj ovira izvedbo nemškega načrta mala Avstrija.

Samostojna Avstrija je ovira Nemčiji, ne zaraditega, ker je Hitler rodom iz Avstrije in tudi ne, ker je po trditvah nemškega časopisja večina avstrijskega prebivalstva za Nemčijo. Avstrijo je treba priključiti Nemčiji, ker je edino izhodišče na jugovzhod in ker je priključitev predpogoj za izvedbo ostalega načrta. Danes mora torej mala Avstrija braniti evropski jugovzhod pred nemškim razmahom.

Kaj stoji nasproti silni japonski in nemški težnji po nadvladi? Odgovor pokaže vso tragiko svetovnega položaja. Amerika, ta silni orjak na zahodu, je danes tako zapletena v svoje lastne zadeve, da nima za brigo drugod ne časa in ne moči. Anglija veruje v svojem strahu pred novo vojno, ki bi ji prinesla pogibelj iz zraka, v nemško miroljubnost in skuša še danes posredovati v francosko-nemškem vprašanju. Do danes ni spoznala, da je v nemškem načrtu tudi točka, ki govori o razrušitvi Albijona (Anglije) in zato se protivi zvezi evropskih držav v obrambo proti Nemčiji. Najjasnejše vidi vso opasnost nemškega imperializma menda Francija. Njena velika nesreča je, da se ji množijo politične in gospodarske neprilike doma in da pri drugih sosedih ne najde razumevanja za svoje gledanje nemške nevarnosti. Italija danes dobro ve, da ji stojita v Abesiniji v resnici nasproti kot sovražnika Nemčija in Japonska in da bo v tem sporu le težko rešila svoj državni ugled. Nikakor ne smemo podcenjevati francosko-italijanskega zbližanja, ki naj prepreči nemški pohod na Srednje in Črno morje. Izborna je taktika Nemčije pri razgovorih z zastopniki drugih držav. Naglaša miroljubnost, razdvaja nasprotnike in urejuje z neposredno prizadetim, medtem ko ostale države čakajo v nadi, da njih samih ne napade. Hitlerjev zadnji govor je naravnost vzoren političen govor, ker izigrava težnje poslušalcev in jih prepriča, da so to i nemške težnje.

Japonska ofenziva v Aziji in nemški ofenziva v Evropi pa sta koncem konca ne zgolj imperialističnega, vojaškega značaja, marveč ofenziva misli: brezmejnega nacionalizma. Nasproti mu stoji brezbarvni sovjetski komunizem, ki je silen v razdiranju duševnih vrednot in gmotnih dobrin, a nezmožen ustvarjanja in združevanja. Cilj je komunizmu isti kot nacionalizmu: nadvlada v svetu. V končni borba obeh pa bo zmagala misel, ki je nad obema in jo oba zanikata.

Deutsch — windisch — slowenisch.

Narodnostno vprašanje v deželi dozoreva in sili k rešitvi. Kot nekoč tudi danes zagovarjamo svoje stališče, **da ni narodna zavest nikakor zadeva kake kupčije ali mrzlega računarstva, marveč vprašanje čiste vesti in odkrite besede.** Pri tem se danes opiramo še na izjavo avstrijskega kanclerja, ki je obsodil narodno odpadništvo kot nemoralno in škodljivo. Temu naziranju se protivi nemška nacionalna fronta v deželi, ki postavlja narodnostnemu naziranju manjšine in avstrijskega vladnega šefa svoje mnenje nasproti. To mnenje korenini v stavku „če naj ima manjšinska zaščita v deželi sploh kak smisel, potem je svobodna izjava poedincev za slovenski ali nemški kulturni krog njen predpogoj“.

Kot vsa desetletja se vrši kulturno življenje slovenske manjšine tudi danes v strogo začrtanih mejah narodnostne državljanske probude. Naše kulturno življenje živi iz lastne, ljudske sile in iz lastnih sredstev. Vedno spet smo lahko priče neusahljivega idealizma naše mladine, ki prikazuje svojo ljubezen do slovenske narodne kulture s tem, da se izobrazuje v govorih in knjigah, v igrah, petju in glasbi. Tako smo n. pr. minulo nedeljo prisostvovali v rožanskem Št. Janžu lepi in pestri prireditvi, na kateri so sodelovali fantje iz Kostanj, Rožeka, Št. Jakoba, Sveč, Podljubelja, Borovelj, Celovca in Radiš. To izredno življensko veselje slovenske mladine je moralo prevzeti in navdušiti slehernega navzočega. Samoniklost slovenskega kulturnega življenja mora priznati tudi najtreznejši opazovalec ljudskega življenja v deželi. In mi bi morali biti še bolj ponosni na mladino, ki si je stavila lepi cilj, da ohrani sebi in svojim ves idealizem iskrene narodne duše. Pri tem je ne moti niti dejstvo, da si mora iskati posode za svojega duha — narodno besedo — sama v prostovoljnem uku slovenske pisave in govorice.

Istočasno gledamo krčevita prizadevanja nemških nacionalnih krogov, da usilijo slovenskemu ljudstvu neke pojme nemškega kulturnega življenja. Po slovenskih krajih dežele se vršijo številne nemške prireditve, ki so v očitnem protislovju s stališčem, ki ga zagovarjajo nacionalni krogi v javnosti. Naj nam je dovoljeno, da prikažemo to protislovje v naslednjih vprašanjih:

1. Ali niso vse številne prireditve v slovenskem ozemlju Koroške **po svojem sporedu in izvedbi zadosten dokaz nepristnega in neljudskega** „gibanja“ in v ničemer dokaz „vindišarskega“ kulturnega življenja?

2. Ali naj te prireditve s celovškimi igralci, pevci, pisatelji in govorniki dovedejo naše ljudstvo k njegovi **svobodni (!)** izjavi za slovenski ali nemški kulturni krog?

3. Ali ni tovrstna kulturna propaganda, ki skuša vcepiti ljudstvu njemu nesvojstveno, umetno miselnost, po svojem bistvu **protinaravna in zato neznačajna?**

In še eno vprašanje: **Ali ni ponižujoče in nizkotno za kulturo šestdesetmilijonskega naroda, če naj se nam in vsemu svetu po svojih zastopnikih v deželi** — Perkonigu, Viesèrjevi, Krigher-Porgesevi — ki jih cenimo tudi mi v njihovem umetniškem delovanju, **predstavlja v tako sramotni službi raznarodovanja komaj stotisoččlanske manjšine?**

... Vidimo razpotje, ob katerem se nahaja trenutni položaj. Nismo pri tem ozkosrčni šovinisti ali fanatiki, le iskreni sinovi svojega naroda in države, ki ji pripadamo. Kot prej smo tudi danes za sporazum in pomirjenje v deželi in želimo le eno: da varujejo tudi naši sosedje svojo narodno čast in dobro ime naše države.

20. junij — važen datum. Dne 20. junija se snidejo na Bledu zastopniki držav Male zveze. Pogovarjali se bodo predvsem o stališču Male zveze h podonavskem vprašanju in predstoječi podonavski konferenci. Tej konferenci pripisujejo avstrijski in italijanski listi veliko važnost, ker se bo na njej končnoveljavno odločilo, ali se sploh vršijo predvidena pogajanja za ureditev Podonavja.

Jevtič se snide s Suvichem. Dunajski listi poročajo, da obišče jugoslovanski vladni šef Jevtič koncem junija Pariz. Na povratku se bo ustavil tudi v Italiji, kjer se bo pogovarjal z državnim podtajnikom v italijanskem zunanjem ministrstvu Suvichem. Pogovoru pripisujejo velik pomen za predpripravo podonavske konference.

Italija išče Nemčijo? Inozemski listi prorokujejo zbližanje Italije z Nemčijo. Tako vedo celo povedati, da je nemški poslanik v Rimu ponudil sledeče za odstranitev ovir prijateljskih odnošajev med obema državama: Nemčija se pridruži podonavski konferenci, če se bodo zastopniki držav na tej pogovarjali samo o nevmešavanju držav in če bo nevmešavanje obvezno za vse države. Spoštovala bo avstrijsko samostojnost tudi za slučaj, da bi prišli na vlado avstrijski narodni socialisti. Za dobro štirih let ne bo izvedla priključitve. Kot protiuslugo zahteva Nemčija od Italije, da jo podpira v njeni evropski in svetovni politiki. Listi pripominjajo, da Italija nemškega predloga ne bo odklonila.

Goering v Jugoslaviji. Češke „Lidove Noviny“ pišejo o Goeringovem potovanju po Jugoslaviji: Iz zanesljivih virov vemo, da Goeringovo potovanje po Jugoslaviji ni uspelo. Hotel je navezati

s potovanjem tudi politične stike, a se je vračal nezadovoljen. Na nemškem poslaništvu v Beogradu je ravnatelju lista „Politika" naravnost očital nezadostno pisanje o svojem bivanju v Jugoslaviji in ravnatelju celo zagrozil. Jugoslovansko časopisje mu je nato dalo na znanje, da nikakor ni volje, da se z njim ravna na ta način. V času njegovega bivanja v Dalmaciji je oblast sicer poskrbela za njegovo varnost, vendar samo za to. Goeringova žena je nosila dalmatinsko nošo, Goering sam je nakupil marsikaj, da si pridobi naklonjenost ljudstva. Ljudstvo pa je videlo v njem samo inozemskega gosta, ki z denarjem ne štedi. Močno mu je javnost zamerila, ker ni posetil groba pokojnega kralja Aleksandra na Oplenacu. Zdi se, da se je zanimal Goering predvsem za stališče Jugoslavije k samostojnosti Avstrije. Povsod je dobil odgovor, da je tozadevno Jugoslavija solidarna z zavezniki.

Stara nemška pesem. V Königsbergu se je o praznikih vršilo zborovanje Društva inozemskih Nemcev, to je društva, ki skrbi za nemške manjšine po vsem svetu. Namen zborovanja so podajali veliki letaki z besedilom: Mi smo narod 100 milijonov duš in Nemčija ni samo tisto, kar je znano pod imenom nemške države, ampak obsega vsa ozemlja, kjerkoli prebivajo Nemci. Prava Nemčija obsega vse Nemce, ki živijo kot državljani tujih držav. — Na drugem letaku spet tole: Ali obstoja čehoslovaški narod? Ali obstoja jugoslovanski narod? Ali obstoja madžarski narod? Ne! Samo države s tem imenom obstojajo, v njih pa prebivajo razni narodi in med njimi tudi nemški... — Na tretjem spet sledeče besede: Zahtevamo od vseh držav, kjer prebivajo Nemci, da se našim rojakom omogoči poleg državljanske vzgoje tudi nacionalna vzgoja. Te vzgoje ni mogoče dajati v nobenem drugem jeziku, kakor v materinščini. Vzgojitelji ne morejo biti drugi, kakor člani nemške narodne družine. Ukiniti se morajo vse ovire, ki jih razne države postavljajo na pot temu vzvišenemu cilju.

Beneš v Moskvi. Čehoslovaškega ministra Beneša so sovjeti sprejeli z veliko prisrčnostjo. Moskovski tisk je ob njegovem prihodu naglašal, kako se je čehoslovaški narod vedno boril proti germanstvu in kako se tudi sedaj zbirajo na obzorju te slovanske države nova hudourja. Pisali so, da bo vsestransko sodelovanje obeh narodov poživilo zavest skupnega slovanskega porekla ter dalo Rusiji iskrenega zaveznika v osrčju Evrope. Pogodbo, ki jo je Beneš sklenil s sovjeti in ki se razteza tudi na kulturno področje, so vzeli v pretres vsi evropski listi in izrazili bojazen pred novovstalim — vseslovanskim gibanjem, ki bo črpalo svoje sile iz Rusije in se raztegnilo črez Donavo do Balkana in preko Adrije do Sredozemskega morja. — Benešev korak v Rusiji, ki je izzval toliko neprijazne kritike in skrite bojazni med Nemci, Italijani in celo Angleži, je razumljiv, ker ga narekuje opasni položaj Čehoslovaške v očigled nemški grabežljivosti.

Kitajska razpada. Japonska armada zaseda severni Kitaj in je že zasedla kitajsko prestolico Peking. Kitajci in mnogi Evropejci bežijo iz severne Kitajske. Kitajska vlada je zaprosila evropske velesile za pomoč, ker se sama ne more ubraniti japonskemu nasilju. Izgleda pa, da velesile tudi tokrat ne bodo storile ničesar v prilog Kitajski. Domnevajo, da bodo Japonci priključili zasedeno ozemlje Mandžuriji, v Pekingu pa postavili močno vojaško upravo. Japonski pohod vznemirja sovjete, ker ga smatrajo, da je naperjen proti njim.

DOMAČE NOVICE

Nemci v Jugoslaviji. Tole posnemamo iz „Jutra" z dne 12. t. m.: O binkoštnih praznikih so se vršile v Novem Sadu, torej ne v neki zakotni gorski vasici, temveč v velikem mestu, sedežu banovinske uprave, ki z največjim ponosom nosi ime kulturnega središča srbskega dela našega naroda, velike nemške slavnosti. Nemška pevska društva iz vse Jugoslavije so se zbrala tu in ves Novi sad še odmeva v nemški pesmi in nemških vzklicih. Veliki koncert so Nemci priredili v največji mestni dvorani. Prisostvoval mu je poseben odposlanec bana dunavske banovine, pravoslavni srbski škof, odposlanec komandanta vojske, poleg nemškega narodnega poslanca dr. Krafta še toliko drugih narodnih poslancev Nenemcev, predsednik mestne občine, pri koncertu pa so sodelovali poleg nemških pevskih zborov tudi člani državnega narodnega gledališča beograjskega. Tri dni so se vršile te nemške slavnosti sredi jugoslovanskega naroda. Jugoslovanske oblasti so storile vse, kar je bilo v njihovih močeh, da so se te slavnosti vršile nemoteno in kar najslavnostnejše in njihovo slovesnost so poveličevale tudi s svojo službeno navzočnostjo. Nikomur ni prišlo niti od daleč na misel, da bi v nekdanjih avstrijskih in drugih takih koračnicah, ki so jih svirale te dni nemške godbe po novosadskih ulicah, da bi v nemških pesmih, ki so se razlegale po mestu in nemških „heil-klicih", ki so odmevali po srbskih „Atenah" čutil ali samo slutil kak nemški ali avstrijski iredentizem.

Obrtna razstava. Na letošnji jesenski razstavi v Celovcu pridejo v poštev tudi izdelki malega obrtnika, pomočnika in vajenca. Delavsko društvo ima svoje prostore. Za mal denar morejo naši obrtniki razstaviti svoje izdelke. Ni treba biti razstavljalcu ves čas razstave zraven, ker bodo nadzirali izstavljene predmete in sprejemali naročila člani-strokovnjaki delavskega društva. Razposlali smo raznim obrtnikom prospekte. Kdor se zanima za razstavo, naj se takoj obrne na „Kmečko zvezo" ali na prospektu označeni naslov. Slovenski obrtnik naj bi pokazal, da tudi nekaj zmore!

Ljubljanski velesejem je prav dobro uspel. Obiskalo ga je nad 115.000 posetnikov, med temi precejšnje število inozemcev iz Avstrije, Bolgarije, Čehoslovaške, Francije, Italije in Nemčije. Poleg domačih firm so razstavile tudi firme iz Avstrije, Italije, Francije in Nemčije, iz Anglije, Amerike in Egipta. Veliko zanimanje je vladalo za kmetijske in gospodinjske stroje, za usnje in usnjarske izdelke, avtomobile, kolesa in narodne vezenine. Mnogo zanimanja je vladalo za gospodinjsko razstavo „Žena in obrt", ki je bila združena z modno razstavo, in za gasilsko razstavo. Od 5 do 16. sept. se vrši jesenski velesejem, ki bo združen z veliko Jadransko razstavo.

Položnice priložimo prihodnji številki. Posebno zamudnike prosimo, da storijo napram listu svojo dolžnost.

Št. Ilj ob Dravi. (Zlata poroka.) Na binkoštni pondeljek sta stala po 50 letih vzajemnega družinskega in zakonskega življenja pred oltarjem spoštovana Jožef in Katarina Anderwald, p. d. Hvajnik na Klopcah. Lepi jubilej je bil praznik cele vasi in fare. Je pa Hvajnikova družina vsled svoje vernosti in narodne zavednosti tudi v vsej okolici poznana in spoštovana. Oče Hvajnik so tudi priden gospodar, ki so lepo posestvo pridelali s trudom in štednjo, in kaj radi še danes seže Hvajnikova družina tudi po slovenskem čtivu. Bog živi Hvajnikova še mnoga desetletja!

Rikarja vas. (Gospodarsko.) Letošnja zgodnja pomlad je zvabila naše gospodarje že takoj po Jožefovem na polje in 22. marca so pričeli že s sestvijo jare rži in nekaj dni pozneje tudi že z ječmenom. Ali vreme od tedaj kmetu ni bilo več naklonjeno. Ob koncu marca je po jutrih zmrzovalo in od 3. do 8. aprila je ležal sneg. Bali smo se že za jare posevke, a prenesli so snežno odejo in mraz prav dobro, samo razvijali so se jako počasi, ker je tudi še pozneje primanjkovalo blagodejne toplote. Veliko škodo je prizadjala slana, ki je padala od 29. aprila do 5. majnika vsak dan. Češnjev in marelični cvet je pozebel in računati moramo s tem, da teh sadežev letos ne bo. Slana je pomorila jabolčno cvetno popje, vendar samo deloma. Veliko več škode je napravil na jablanah cvetožer, a ker so cvetele letos jablane jako gosto, bo morebiti pridelek kljub temu še zadovoljiv. Opa-

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(34. nadaljevanje.)

„Te me vežejo s preteklostjo. Spomnijo me včasih lepih dni in tolažba mi bodo ob težkih urah, ob trudapolnih, skrbi bogatih časih."

Od znanega starejšega dijaka je kupil ceno nekaj slovenskih pesnikov in pisateljev.

„Tako mi duša morda vendar ne umre povsem od pomanjkanja in od suše."

Tako se je vrnil. In komaj je stal na rodni grudi, se je otresel s silo vse malodušnosti, vse sanjave mehkobe, in je stopil krepko in odločno na novo pot. Ker videl je: ni samo zaradi njega — preživel bi se tudi v svetu, v tujini — zaradi matere pred vsem. Iz ljubezni do reve!

In ljubezen vse zmaguje!

II.

„Kam ste mi jih djali? Kdaj mi jih vrnete?"

Kovačica je upala in je čakala.

„Jaz sem jih rodila in sem jih vzgojila z lastno krvjo. Ne morejo mi umoriti vseh."

Čakalo je srce, iskale so oči. Strmela je čestokrat dol po cesti, ob vsakem vremenu, kadar se je porodilo pač hrepenenje, ob solnčnem, smejočem se dnevu, da si je morala senčiti oči, ker jih je slepila preobilna svetloba, razlivajoča se v kipečih valovih z neba in po dolini, ob snegu, ko je drgetala od mraza, ob dežju, da se ji je prilepljala na odcvetelo telo tanka, obnošena obleka.

„Kje sta, ljubljena? Ali sem se pregrešila nad vama s težkim, neodpustljivim grehom, da se ne vrneta? Odpustita, kakor odpušča Bog, in pridita! Glejta, čakam... Ali sta se pregrešila vidva v tujini nad Bogom in nad menoj in se ne upata vrniti? Glejta, Bog je usmiljenje, in jaz — odpuščam vse... Pridita, ker jaz hrepenim..."

Hodili so pač ljudje mimo, znanci in neznanci, domačini in tujci, prijazni in neprijazni, le pričakovanih z bolestjo in z ljubeznijo ni bilo od nikoder.

Velika je bila ljubezen, veliko hrepenenje, velika žalost. In nikjer ni bilo groba, ki bi zagrebla v njega svojo bol. Le ko je šla gor k cerkvi in je preklečala po ure pred žalostno Materjo božjo, je zrlo mirneje oko, se je potolažila za hip duša.

Poletje se je nagnilo že v drugo polovico. Mož, kovač, je pil, divjal in klel. A Meta je molčala, molila, upala in čakala.

Sama je sedela v sobi. Tedaj so se odprle duri. Ozrla se je; še bolj je prebledelo že vse bledo in usehlo lice; zganile so se ustnice, a glasu ni bilo. Le oči so se širile od začudenja in so se vpirale v nemi radosti in v neskončni bolesti v deklico, stoječo bledo in slabotno med durmi.

O mati, kaj ti ne zavriska od radosti srce? Kaj se ti ne izvije iz srca pozdrav, kipeč do nebes v nepopisni sreči? Kaj se ti ne omladi lice za leta, kajti ne zažari oko v nebeškem veselju, kakor je žarelo dvajsetletni deklici v mladi pomladi prve ljubezni? Ker glej, vrnila se je izgubljena, pričakovana tako hrepeneče! Živa stoji pred teboj, ki si plakala po nji kakor bi plakala na svežem njenem grobu. Kaj je ne pritisneš na srce tesno in krepko, kakor da bi je ne marala in ne mogla izpustiti iz objema, s srca nikoli več!

„Ti, Minka?"

Vedi Bog, ali so govorila res usta, ali so govorile le oči, ali je vprašala le duša, globoke nepričakovane radosti in obenem bridke bolesti in težke plašnosti polna?

„Jaz, mati!"

„Takšna?"

Deklica, krepka, kipečega, cvetočega življenja polna, ko je odhajala od doma, zdaj slabotna in bolna in potrta, da se je držala komaj pokoncu, se je naslonila ob podboj duri, je zakrila oči z rokami in je zaihtela glasno.

„Odpustite, mati..."

*

Greh, storjen domu, ki ga je zapustila z lahkim srcem, nesreča tujine, ljubljene bolj nego domovina, rodna zemlja, sta obsenčila z žalostjo kovačnico, z bolestjo napolnjeno sicer že do tedaj, a ožarjeno še kdaj s svetlim žarkom lepega upanja, sladkega pričakovanja.

Minka je ležala od dne vrnitve. Ležala je tiho, večinoma z zaprtimi očmi, pregreznjena v sanjarije, v spomine,v bridkost kesanja.

Kje je zdaj tvoja mladost, o Minka, kje tvoja lepota? Kje je tvoj zveneči smeh, o dete, kje plamteči ogenj tvojih oči, kje kipeče mlado življenje? Kako je rekel stari župnik? „Na sprednji strani kažipota je zapisano: „V veselje," na zadnji: „V žalost." Ali ni učil tako?

Vzdrhtela je bolnica, zavzdihnila je pridušeno, da bi ne slišala mati, sedeča na vežinem pragu.

„O tujina, žalostna in varljiva..."

In o krivice, Minka, ki si jo storila materi, ljubeči te z vsem srcem, žrtvujoči se v ljubezni za te. Trpela je, ko te ni bilo doma, in glej, kako trpi sedaj! Tvoj greh pada težko na njeno dušo, čisto in nedolžno...

„Kar si sejala, žanješ. Na tvoji vesti je vsa nesreča. Ti si pokazila in pogubila vse."

V pijanosti je govoril oče tako. Ker prijetna je prevara, ko zvrne zločinec ves lastni greh s krepko besedo in z mogočno gesto na tujo vest, ko vrže z enim sunkom težko breme drugemu na rame: „Tvoje je, nosi!"

(Dalje sledi.)

zimo še prav obilo „jabolčic“ na drevju. Orehove letošnje poganjske ozir. popke pa nam je slana pomorila dvakrat. Radi slane so trpele tudi poljske rastline in travniki. Posebno močno je trpela lucerna, detelja in pasja trava (Knaulgras). Gospodinje zdihujejo, ker jim je deloma poginila krmilna pesa na vrtu in polju. Toplo in mokro vreme ob koncu aprila in začetku majnika je pa zopet jako pospešilo razvoj trave, tako da bo pridelek sena jako obilen, ako se bo dal dobro spraviti. Tudi posevki so se začeli bujno razvijati. Radi deževja v času, ko bi se moralo okopavati, je delo zaostalo. Z okopavanjem smo komaj pričeli, ko bi morali že kositi menjalne travnike. Čebelarji pa težko čakajo rojev. Cela zgodnja pomlad je bila mrzla in čebelice so se stisnile v panju. Čebelarji so čebelni sladkor že zdavnaj pokrmili in za dokup drugega ni denarcev. Tako se panji niso mogli povoljno razviti in nočejo rojiti. Drugi čebelarji pa, ki so čebele obilo krmili s sladkorjem in medom, so zadovoljni z roji. Ostali pa upajo, da bodo njih živalice sedaj popravile, kar so oni prej zamudili.

Vlom v župnišče na Pečnici. Sedaj so se torej lotili tudi že farovžev. Na binkoštni torek, ko je moral domači župnik Maierhofer s svojimi farani s procesijo tri ure daleč h kapelici v Podgorje, so vlomili tatovi v župnišče. Nasilno so odprli vse duri, vlomili blagajno, premetali vse postelje in omare. Ukradli so štiri nove srajce, brivski aparat, daljnogled, cerkvenega denarja 30 S, župniku 30 S in kuharici 110 S. Knjige in spise so pa pometali po vseh sobah, vežah in stopnicah. To je bil grozen pogled! Pa pride drugi dan spet nek „pocestnjak“ v župnišče: „Prosim pomoči!“ „Marš,“ zavpije razburjeni župnik, „eno leto mi dajte mir!“ Kaj boš? Če okradejo župnike, bodi, a uboge posle v župnišču okrasti, je grdobija. Še dobro, da niso odnesli radioaparata, pisalnega stroja in obleke. Pa saj niso mogli tudi toliko nositi seboj, ker je bil že sončni dan. Pustili pa so za farovžem lep, moderen revolver. Dobro! Pazite sedaj, tatovi! Za vlome župnik še ni bil zavarovan.

Rikarja vas. (Cement.) Ker se dobi podpora za gradnjo gnojničnih jam, se je v naši občini odločilo jako veliko kmetov za zidavo teh. Vsi so bili veseli, ko so dobili nakaznice za brezplačen cement. Tako bodo imeli letos pri nas zidarji več dela nego običajno, naši hlevi pa dobe na znotraj lepše lice in zdravejši zrak naše domače živali, ko gnojnica ne bo več zastajala v hlevu.

Šmihel. (Razno.) Šmihelčani smo od nekdaj znani, da smo sicer bolj počasni, zato pa vrlo prevdarni ljudje. Kar je novega kjerkoli, se ga poprimemo sicer pozno, zato pa trdneje. — V pustu je bilo oklicanih le par parov. Po veliki noči pa je naš vrli Marko Plešivčnik šel po svojo izvoljenko, gospodično Kraigerjevo v Štebnu, hčerko profesorja Kraigerja, ki je služboval več let v Rusiji, se vrnil nato z ženo domov. Lani sta profesor in njegova soproga šla v večni počitek. Mladi par v Šercerjevem domu je posnemal posestnik Zdravko Čebul in vodil pred oltar Ano Žmavcerjevo. — Letina kaže dobro. Tarnajo pa naši čebelarji, katerih mnogi še sploh niso imeli rojev. Tudi sadje kaže slabo, ker je pozni mraz uničil mnogo cvetja. — Državi smo hvaležni za njeno pomoč v obliki v ceni znižane rži. Pa kaj, ko je dovolj takih, ki niti teh 25 g za kg ne premorejo! Tudi pocenjeni cement, ki ga oddaja kmetijska zbornica, je mnogim v izdatno pomoč. Pa bo že tako, da nikjer ne gre vse v pravem in polnem redu in zato tudi ne pri podporah in subvencijah.

Drobiž. Izredna vročina pospešuje gozdne požare. Zato varujte gozdove pred ognjem! — Minulo nedeljo so peli v celovški stolnici pevci-slepci Med drugim so zapeli tudi mašno pesemco, zloženo od 13letnega dekleta. — Težki vojni pohabljenci, ki jim je kolo potrebno za hojo, se na prošnjo na deželni invalidni urad oprostijo davka na kolesa. — V prometu se novi novci za 2 šilinga s sliko bivšega dunajskega župana dr. Karla Luegerja. — Z 31. avgustom bodo potegnjeni iz prometa novci za 50 grošev z letnico 1934. — Velikovški okr. glavar baron L'Estocq je bil odlikovan z viteškim križcem za zasluge. — Vožnja na desno se je skoroda brez nesreč uveljavila v deželi. Pravijo, da je bilo najtežje se privaditi vožnji na desni kolesarjem in konjem, ki so bili doslej vajeni se mehanično izogibat na levo. — Peter Kuess iz Gorič pri Žitari vasi se je pri klanju težko poškodoval. Odpeljali so ga v bolnišnico. — V Grabštanju je umrl na sončnici Franc Rabitsch, po poklicu natakar. — V Melvičah so pokopali gostilničarja in trgovca Ludvika Pippa iz Dol.

Kathreiner
das Kaffeegetränk mit dem delikaten Geschmack und dem feinen Aroma.

NAŠA PROSVETA

Tamburaška in pevska prireditev v Št. Janžu. Do pondeljka je počakal dež, ki se je napovedoval že cel teden. V nedeljo se je namreč vršil pri Tišlarju v Št. Janžu velik tamburaški in pevski koncert, kateremu je prisostvovala nabito polna dvorana in mnogo „zaplotnih“ gostov. 80 čvrstih fantov-tamburašev je čakalo na migljaj svojega zborovodje g. Wrulicha iz Radiš in ob znaku njegove taktirke se je razlila po dvorani krasna melodija one „sonce gorko tukaj nam sije“. V polni harmoniji so zapele bisernice in kontrašice, brači, bugarije in berde lepo slovensko melodijo, da je prisluhnila vsa dvorana, nato pa je veliki zbor pozdravil vihar navdušenja navzočih. Po jedrnatih besedah prosvetnega tajnika je skupni tamburaški zbor zaigral himno Koroške „Nmav črez jizaro“ v prireditvi prof. Bajuka. Mehko tožeče in spet silno hrepeneče so peli inštrumenti divno našo pesem. Sledili so pestri posamezni nastopi. Njihovo vrsto je otvorila celovška „Bisernica“ z „Valovi jadranskega morja“; razmerno težka kompozicija se ji je dobro posrečila in neutrudljivi zborovodja g. Wutej je bil deležen posebnega priznanja. Podljubeljčani so si zbrali dva živahna, vesela komada in ju zasvirali povsem brezhibno. 20 pevcev broječi boroveljski zbor je nato zapel „Zvedel sem nekaj novega“ in „Šopek“; zbor je na višini, odlikuje ga izredna disciplina petja. Burno pozdravljen je nato govoril č. župnik Starc o pomenu prosvetnega dela in o važnosti gojitve petja in glasbe med našo mladino. S pritrjevanjem je vzela dvorana očetovsko-skrbne besede govornikove na znanje. Sledeči rožeški in kostanjski tamburaši so menda vlili v svoje pesmi največ toplote, ker so jim lepe naše pesmi kar vrele iz tamburic. Želi so za dobro sviranje polno pohvalo. Sveški moški zbor je odpel „Dekliča“ in nato v mešanem podal še divno „Tam na vrtni gredi“ Naravnost zavidljivo višino je dosegel šentjakobski mladi tamburaški zbor pod vodstvom g. Franceta Rauterja. Odigral je dva izvirna komada svojega zborovodje, zbor je spremljal naravnost umetniško z violino g. Rauter sam. Spet je nastopil potem boroveljski zbor s tremi pesmimi, nakar so zasvirali radiški tamburaši „Dobrodošlico“ in poskočni „Gozd šumi“. So menda poleg Podljubeljčanov med najboljšimi zbori. Ljubko je donela pesem sveških deklet „Mojim rožcam vodice“, kateri je sledila „V dolinci prijetni“ v mešanem zboru. Čudno, da je o teh sijajnih sveških talentih sicer tako malo slišati! Nadvse pestri in bogati spored sta zaključili „Za trenutek radosti“ in „Roža v maju“ skupnega tamburaškega zbora. Še in še je klicala dvorana, pozna ura pa je narekovala konec. Bog živi vrle tamburaše, pevke in pevce do novega nastopa!

„Črna žena“ v Žitari vasi. Redki so slučaji, da nastopi kako društvo v igri, prirejeni od društvenika-domačina. V Vogrčah so igrali Kropivnikovo „Pri Zlati kroni“, v Šmihelu Štularjevo „Naša zemlja“, mil. kanonik msgr. Podgorc je priredil „Bogatinovo smrt“, „Sodnika Zalamejskega“ in menda še par, slovenski koroški akademiki pa „Moravsko svatbo“. Ta družbica koroških dramatikov se je sedaj pomnožila za novega člana posl. g. Breznik, ki je kljub vsestranski zaposlenosti pripravil igro „Črna žena“. Kot podlaga mu je služila znana istomenska povest tirolskega pisatelja Reimmichla. Krstna prireditev igre se je vršila v okvirju društva „Trte“ v Žitari vasi. Posebno v predelani in izpopolnjeni obliki povodom druge predstave je igra splošno ugajala. Glavne vloge — Bregar, Zalika, Nigana in Štefulček — so bile v dobrih rokah in zato brezhibno podane. Tudi ostali igralci so se potrudili in svoje težke vloge rešili v splošno zadovoljnost. Dvorana je bila dvakrat polno zasedena. Šmihelski oz. gališki tamburaši so s svojim dovršenim sviranjem doprinesli k dobremu razpoloženju. Tovarišu Albertu izrekamo za njegov trud svojo iskreno zahvalo. Žalibog pa moramo istočasno poročati, da nas je vrli društven'k sedaj zapustil ter se podal na svo- je novo službeno mesto v Podravlje. Pet let in eden mesec je bil med nami in nam žrtvoval vse svoje proste ure, da je dvignil „Trto“ do njenega nekdanjega ugleda. Tovarišu kličemo na pot: Vsemogočni naj Te ohrani zdravega, vedrega in veselega ter za narodno delo vsikdar navdušenega!

Šmihel pri Pliberku. (Tamburaši.) Naš leto dni stari tamburaški zbor šteje dvanajst mladih, čvrstih fantov, ki se lepega inštrumenta z veseljem oklepajo. Vodi jih požrtvovalni g. Zilan vztrajno in dovršeno. Prvič je zbor nastopil 2. junija v Žitari vasi na prireditvi „Črne žene“. Z šentlipškim moškim zborom mu je uspelo pripraviti v gostoljubni Rutarjevi hiši prav lep družaben večer, na katerem se je poslavljal posl. g. Breznik Albert od Žitare vasi. Na Binkošti je zbor igral v Globasnici in žel mnogo priznanja. Sedaj pa se marljivo vadi, da odnese o priliki podjunskega tamburaškega koncerta prvo nagrado.

Št. Rupert pri Velikovcu. V nedeljo 23. junija igra izobr. društvo iz Grebinjskega Kloštra v Narodni šoli ob 3. uri pop. narodno igro „Divji lovec“. Sodeluje pevski zbor. Rojaki severno od Drave, posetite polnoštevilno to prireditev!

Št. Jakob v Rožu. V nedeljo 23. junija igrajo šentjakobski društveniki ob pol 8. uri zvečer v svoji dvorani novo igro „Boštjan iz predmestja“, ki spada med najodličnejše sodobne igre in se podaja prvič na Koroškem. Sodelujejo tudi tamburaši. Vstopnina je nizka. Odbor.

Pismo dekletom. Dolgo sta se borili pomlad in zima. Končno je zmagala pomlad in prenovila vse, kar je bilo starega, in oživila, kar je bilo mrtvega. Kaj pa z nami? Poglejmo okoli sebe! Vse živi, raste in me pa bi hotele spati naprej? Ne, tudi me hočemo naprej v rast! — Vse ste že bile na hribih ali gorah. Lep dan je bil tedaj, sončni žarki so vabili in zapustile ste svoje domove. V pričetku hoje je bila pot lahka in brezskrbna. Potem pa je postajala ozka in strma, kamni in korenine so ovirali hojo. Videle ste poleg sebe še druge, nekateri so hiteli mimo vas, drugi so šli počasi, tretji pa so že počivali. Ve pa ste hitele dalje. Postajalo je vedno toplejše, v ude je lezla utrujenost. Že ste hotele omagati, sila pa, ki vas je navdušila za dolgo pot, se je v vas nanovo vzbudila. Dosegle ste vrh, svoj cilj. Kar vas je obdajalo, vsa lepota, razprostrta okoli vas, je bila dar za vaš veliki trud. Gledale ste z višine in niste se mogle nagledati in načuditi krasoti. — Dekleta, to je naše življenje! Tudi naša pot gre iz doline na goro. Lahka in brezskrbna je v prvih letih, a postaja vedno bolj naporna. Čim težja je, tem lepši bo cilj. Saj je tudi razgled z gore lepši, čim daljša in bolj strma je na njo pot. Zato nikdar ne omagajmo, hodimo vedno naprej po pravi poti. Ne glejmo na one, ki zaostajajo, tudi ne počivajmo; saj tisti, ki počiva, že zaostaja. Tudi ne vemo, če imamo dovolj ali samo malo časa za pot. Ne hodimo v temi, temveč hodimo pri luči, da ne zaidemo v kak prepad. Naš cilj je visok: našemu rodu hočemo biti, kar je družini mati. Zato naj nam nobena žrtev ne bo pretežka! U. P.

GOSPODARSKI VESTNIK

Snaga v hlevu.

Dvakrat v letu, spomladi in jeseni je treba temeljitvo presnažiti vse prostore, kjer imamo kakšno domačo žival. Ako že ne dvakrat, pa vsaj enkrat v letu, si dajmo čas in posvetimo ga temeljitemu presnaženju hlevov, svinjakov in kurnikov.

Predvsem očistimo vse stene, strop in vse kote pajčevine, prahu in druge nesnage, kar vse je tamkaj zbralo od jeseni ali se zbira že leto dni ali celo več let. Mnogi menijo, da je dobro pustiti v hlevu pajčevino v miru, češ, da se v njo lovijo muhe in drug mrčes. Stara zaprašena pajčevina pa je le dobro vališče za razne živalske škodljivce. V tako pajčevino se prav nič več ne lovijo muhe, tudi pajka ni več v njej. Muha lahko gre brez skrbi čez prašno plast pajčevine. Za muho ni na stari pajčevini nobene nevarnosti več, da bi se zaplela v mrežo finih nitk, kakoršne lahko opazujemo pri sveži pajčevini. S temeljitim očiščenjem pajčevin in prahu odstranimo obenem tudi razno zalego, iz katere bi se sicer razvil lahko razen mrčes živalim v škodo in nadlego.

Do bo čiščenje res popolno, moramo nato še pobeliti hlevske prostore. Za belenje uporabljamo apneni belež, ki ga napravimo iz gašenega apna s primešanjem vode. Ako se bojimo, da bi se apneni belež ne prijel dovolj dobro gladkih sten, mu primešajmo tudi malenkost celega mleka. Gašeno

apno ni le dobro sredstvo za belenje prostorov, ampak z njim uničujemo obenem tudi razne bolezenske klice, za kar sicer uporabljamo tudi druga razkužilna sredstva, ki pa so navadno bolj draga nego gašeno apno. Za človeka in žival pa je gašeno apno neškodljivo. Če je v hlevu, svinjaku ali kurniku razsajala lani kakšna kužna bolezen (slinavka in parkljevka, rdečica, kokošja davica itd.), je dobro, da ob tem splošnem snaženju popolnoma odstranimo vsak gnoj, da osnažimo vsa tla, odtočne gnojnične jarke, jasli, korita itd., jih po končanem snaženju dobro osušimo in na to dobro poprašimo s prahom žganega apna. Ne smemo pozabiti razkužiti tudi vrat in praga. Če hočemo tudi zrak sam razkužiti v živalskih bivališčih, kar je tudi zelo dobro, vržemo fino zmleto žgano apno čim višje v zrak. Razpršen apneni prah ostane precej časa v zraku in ga očisti škodljivih primesi. Seveda morajo pa ostati vsa vrata in okna po prašenju nekaj časa zaprta. Tudi ne sme biti ta čas v dotičnem prostoru nobena žival. Ako je iz prej navedenega vzroka potrebno, da razkužimo hlev ali svinjak ali kurnik s prahom živega apna, potem opravimo najprej to delo in nato šele pobelimo stene, strop itd.

Kdor spomladi temeljito presnaži in pobeli ter po potrebi tudi razkuži hlev, svinjak in kurnik, doseže s takim ravnanjem, da postanejo omenjeni prostori bolj zdravi in da se živali v njih mnogo boljše počutijo, Tudi lažje obvarujemo živali pred nevarnimi kužnimi boleznimi, ki se navadno pojavljajo najprej in najraje v zanemarjenih hlevih, svinjakih in kurnikih.

Da pa pride vsako temeljito presnaženje enkrat ali dvakrat v letu do popolnega uspeha, se mu seveda mora v polni meri pridružiti redno vsakdanje snaženje in čiščenje hlevov, svinjakov in kurnikov. To pa ne sme izostati nobeden dan v letu. I. P.

Nekaj o krmljenju goveje živine. S krmljenjem je, kakor z gospodinjstvom. Iznadljiva in varčna kuharica napravi iz domačih pridelkov dobro in okusno kosilo, potratna in nevešča pa ne naredi kaj prida niti iz najrazličnejših dragih stvari. Navajeni smo, da svojo živino krmimo poleti z zeleno krmo v hlevu ali na paši, pozimi pa pokladamo ali seno samo ali pomešamo s slamo. Pri tem se s krmo trati, da je preko zime navadno primanjkuje. Vsak živinorejec naj bi poznal več načinov priprave krme; zato bi moral vsak vedeti, da rabi živalsko telo za razvoj beljakovine, tolšče in ogljikove vodane (škrob ali sladkor) ter rudninske snovi in vodo. Beljakovine so potrebne, da se tvori meso, mleko, kri. Te pospešujejo hitro rast mlade živine. Tolšče vzdržujejo telesno toploto in so zaloga v slučaju pomanjkanja ostalih redilnih snovi. Škrob in sladkor sta kurivo, vir telesne toplote in energije za delo in gibanje. Rudninske snovi, posebno sol in kislo apno, so v krmi potrebne za trdnost kosti in dobro prebavo. Voda pospešuje raztapljanje in razkrajanje redilnih snovi, da pridejo v kri in telo. Zato bi se moral vsak živinorejec zanimati za sestavo krmil, ki jih poklada živini in bi moral razlikovati močna krmila od glavnih in pomožnih. Pameten gospodar bo nadalje pred zimo naredil nekak proračun krme, da oceni vse zaloge krme v skednjih, kaščah in kleteh in se prepriča, ali je dovolj krme za zimo. Zimsko krmljenje traja 200 dni. Na 100 kg žive teže živine rabimo 3 kg suhe snovi iste redilnosti kot ga ima dobro seno. Na podlagi proračuna sestavi nato dnevne porcije, tako da ni dneva, v katerem bi naša živina stradala. Ponekod se vršijo tečaji o krmljenju živine in morda bi kazalo, da bi na pobudo živinorejcev posvetila tej gospodarski prosveti tudi naša zbornica še več pažnje.

Kratek nasvet. V poletni vročini trpi živina in konji na mušji nadlegi. Živino obvarujemo nadležnih muh in ji prihranimo mnoge muke, če jo namažemo z vodo, v kateri smo skuhali zelene orehove lupine. Če jih nimamo pri rokah, se lahko poslužimo orehovega listja.

Celovški trg minulega tedna. Krave 80—1.—, za klanje 50—60, prašiči 1.40—1.60, plemenski 1.80 do 2.—, pšenica 40—42, rž 30—32, ječmen 22—26, oves 25—27, ajda 25—27, koruza 19—23, seno sladko 8—10, kislo in slama 6—8, grah 80—1.—, isto leča, krompir 20, goveja mast 4.— do 4.50, sirovo maslo 3.— do 4.40, prekajena slanina 3.20 do 4.80, svinjska mast 2.20—2.50, jajca 8—10, kokoši 3.— do 4.—, trda drva, kratka 4.— do 4.50, mehka 3.— do 4.— S za k. meter.

ZANIMIVOSTI

Mesto, ki se seli na pokopališče. Pod tem naslovom je prinesel o Trstu tam izhajajoči „Popolo die Trieste" številke od 6. junija 1935: Tega dne je bilo v Trstu rojenih 5 in je umrlo 13 oseb, poroke ni bilo nobene. Iz tega slučaja, ki pa ni osamljen v Julijski krajini, se vidi, da Trst izumira. Nazadovanju rojstev sploh posveča italijanska javnost v zadnjih letih veliko pozornost. Seve se godi vse samo pod vidikom, da bi življenska sila italijanskega naroda ne padla in število italijanskega prebivalstva rastlo. Glavnega vzroka propadanja Trsta seve italijansko časopisje noče videti, kakor noče vedeti, da vrši nad ubogim slovenskim in hrvaškim rodom nasilje, ki se mora nekoč nad njim kruto maščevati.

Številke iz velemesta. Sodišče mesta Chicago je izdalo uradno poročilo o zločinih v Chikagi za prvo četrtletje tekočega leta. Iz tega izhaja, da je bilo v prvem četrtletju v mestu umorjenih „le" 50 oseb, dočim je znašalo lansko število umorjenih v tem času 90 oseb. Roparskih napadov je bilo letos 2835, lani pa 4780. Avtomobilov je bilo letos ukradenih „samo" 1860, lani v istem času pa že 4169.

Tisoče štorkelj ugonobila vročina. Iz Egipta poročajo o nenavadni vročini. V tamošnji puščavi je poginilo na tisoče štorkelj. Beduini, ki potujejo s svojimi karavanami skozi puščavo, pripovedujejo, da so videli v puščavi na tisoče štorkelj, katere so ležale v žareče vročem pesku. Ko so hoteli eno ali drugo prijeti za noge, so si skoraj opekli prste. Tudi na rob puščave je priletelo nekaj docela upehanih in onemoglih ptic, katere so se rešile iz žareče puščave. Takoj so se skrile v žitna polja in tam iskale zavetja pred strašno sončno pripeko.

Strahovita vročina v Indiji. V Indiji vlada strašna vročina, da ljudje kar cepajo po cestah. Na deželi je poginilo mnogo živine, ker so izsušene vse reke in vsi vodnjaki ter ni nikjer dobiti vode za napajanje živine. Travniki so se čisto posušili in v nevarnosti so tudi polja. Gorljivi predmeti se v strašni vročini kar sami vnemajo in uničujejo poslopja. Gašenje je vsled pomanjkanja vode onemogočeno. V kraju Elore je pogorelo 280 hiš in ljudje so morali prekrižanih rok gledati, kako plameni uničujejo imetje. Mnogo ljudi je vsled vročine zblaznelo.

Kako veliko je vesoljstvo? Neki angleški zvezdoslovec podaja o velikosti vesoljstva sledeče številke: Z najmočnejšimi daljnogledi zamoremo še opazovati zvezdo, ki je od zemlje oddaljena celih 500 milijonov svetlobnih let: to se pravi 4 sekstilijonov 750 kvintilijonov kilometrov. Premer tega nebesnega prostora znaša 9 sekstilijonov kilometrov. V tej velikanski krogli se nahajajo milijarde nebesnih teles — zvezd. Vendar se tako redko posejane in medsebojno tako odaljene, da bi prišlo na tisoč zemeljskih površin komaj par gramov njihove snovi, če bi vse zvezde razdrobili in jih enkomerno razdelili v vsem nebesnem prostoru.

Spoznaj se, kdor more! V Lipniku na Češkem so nedavno obhajali dvojno svatbo. Neka vdova se je bila obrnila na posredovalnico zakonov, da poišče ženina njeni hčeri. Nekaj dni na to se pred njeno hišo ustavi avtomobil, iz njega izstopita snubač in njegov oče. Začeli so se meniti o možitvi. In glej: Snubaču je bila povšeči vdova, da jo je zaprosil za roko. Njegov oče pa se je zagledal v vdovino hčer in ji razodel ljubezen. Kmalu sta stopila oba para pred oltar. Lipniški „burgarji" pa si sedaj lomijo glavo: Oče snubačev je postal sinov zet, vdovina hčer pa mačeha svoje lastne matere. In kako bo sedaj sorodstvo med njihovimi otroci?

Plavanje je najpopolnejša telovadba. Škoda, da ni med nami več dobrih plavačev, ki bi še druge navdušili za ta lepi šport. Vedno spet se najde kaka prosta urica v sobotnih ali nedeljskih popoldnevih, ki bi bila primerna za tovrstno okrepčilo telesa. Plavanje je najpopolnejša telovadba, ker zaposluje vse mišice telesa in to v čistem zraku. Plavanje koristi tudi duševnosti, krepi pogum, vztrajnost in voljo. Živčno slabi in starejši ljudje plavanja ne prenesejo, ker izgubi njihovo telo preveč potrebne toplote. Tako je ta lepi šport hkrati dobra preizkušnja zdravega ali bolnega telesa.

Smrtni žarki. Iz Rima poročajo, da so Mussolini in še nekateri italijanski možje prisostvovali skrivnim poizkusom znanega iznaditelja Marconija. Preizkuševal je učinek smrtnih žarkov. S temi žarki se je iznaditelju posrečilo ustaviti vse avtomobile na cesti, da pol ure niso mogli naprej. Žarki onemogočijo menda celo električni tok in uničijo učinkovanje razstreliv in motorjev.

Pritlikava krava. Na neki farmi v Vzhodni Virginiji imajo kravo, ki menda nima para v vsem svetu. Šteje sedaj že dve leti, pa je dolga komaj pičel meter, visoka 70 cm in tehta 35 kg. Kot vzrok so dognali zdravniki motnjo v žlezi, ki pospešuje rast in ki je tudi pri ljudeh često kriva pritlikavosti.

Za psa je stradala. V malem angleškem mestecu Blackpool je stala pred sodnikom stara gospa Hutchinson, ker ni plačala davka na pse. Njen zagovornik je navajal med drugim, da si njegova bolehna klijentinja odreka vsemu, da zamore dajati svojemu psičku potrebno hrano in oskrbo. V zahvalo ji njen psiček prinese in stori vse, kar želi gospodarica, ki se ne zamore niti več gibati in preživlja dneve v naslonjači. Ko je angleška javnost izvedela po časopisju zanimivo zgodbo o zvestem psičku, je obsula gospo z denarnimi in drugimi darovi v vrednosti nad 10.000 S, londonski klub pasjih gospodarjev je imenoval njenega psička za častnega člana in plača zanj davek, gospa Hutchinson pa se sedaj ne more otresti raznih obiskov. Slednji seve veljajo le psičku, ki pa se zanje bore malo zmeni.

Če žena ukazuje. V ameriškem Minneapolis je neka Brown tožila svojega moža, ker ravna z njo kruto in neusmiljeno. Zahtevala je ločitev zakona, za poravnavo, ki jo je predlagal sodnik, pa predložila možu v podpis sledečo izjavo: Podpisani bom dajal svoji ženo celo plačo, da plačuje vse račune in mi kupuje cigarete. Po službi pridem takoj domov. Če grem zvečer na izprehod, vzamem svojo ženo seboj. Če ona ne more iti, tudi sam ne bom šel. Denarja si ne bom izposojal in proste dneve prebil pri njej. Kar mi bo ukazala, bom takoj storil in se ne pustil opominjati. Če prelomim enega teh pogojev, se sme žena ločiti. — Gospod Brown ni podpisal.

Orli prileteli v Evropo. Prebivalci bolgarskega mesta Burgas so začetkom maja opazovali nenavaden pojav. Več tisoč orjaških orlov in kakih sto štorkelj je nenadoma zasenčilo sonce. Hiteli so proti severu, prihajajoč iz Male Azije. Celotno krdelo ptic-roparic je bilo široko šest kilometrov in se je nahajalo nad mestom celi dve uri. Ptiči so leteli v višini 300 m in so bili videti vidno izmučeni, kot bi prihajali iz daljnih krajev.

Kako počivajo ljudje? Mi Evropejci se pri počivanju usedemo ali vležemo. Pa tako počivamo samo v Evropi. Egipčani se vsedejo po krojaško na svojo posteljo in berejo svoj časopis. Kafri se opoldne goli vležejo na razbeljen pesek. Drugod spet ljudstva pri počivanju počepnejo prav globoko. Črni upro zadnjico v tla, kolena navpik in tesno ob telesu in se oddahnejo. Nubijci ne sede na zemlji, marveč na usnjatih stolcih, ki niso večji od patronske torbe. Visokonogi črnci dvignejo nogo na kolena in v tej drži kar otrpnejo. Menda bo tako, da bi nam vsako posnemanje počivanja v drugih deželah prizadevalo le napor in muko, zato se še kar naprej usedimo ali vležimo, če se hočemo spočiti.

Še ena pametna. Mihec: Včeraj sem bil pri zobozdravniku. — Tinej: No ali te zob sedaj ne boli več? — Mihec: Ne vem. Pustil sem ga pri zdravniku.

---

56 **Poziv!**

Vojaki iz svetovne vojne od Gebirgschützenregimenta št. 1, komp. 1., ki so me videli ranjenega 18. VI. 1918 ob Piavi, prosim, da mi proti povrnitvi stroškov sporoče svoj naslov in naslov sanitejca Vergenca in infant. Kokošineka, kdor ve zanju. **Kavčič Franc, mlinar, Rovte, Jugoslavija.**

Posestvo v Tmari vasi pri Rožeku, 12 oralov zemlje, hiša in gospodarsko poslopje v najboljšem stanju, **se takoj proda.** Več pove **Ivan Happe, Tmara vas, p. Velden am Wörthersee.** 57

Izobraževalno društvo „Trta" v Žitari vasi gostuje **v nedeljo dne 23. junija 1935 ob 3. uri pop.** z igro

Črna žena

v Šercerjevi dvorani v Šmihelu pri Pliberku.
Člani imajo pri vstopnini 25% popusta.
Šolarjem vstop prepovedan! 58
Prijazno vabi **Odbor šmihelskega izobr. društva.**

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba Dunaj, V., Margaretenplatz 7.